

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 200701034

Vår ref.:

Bergen 06.10.2008

Høringsuttalelse – Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor

Viser til brev om høring av rapport fra arbeidsgruppe om felles IKT-arkitektur i offentlig sektor.

Styringsgruppen for Nasjonal IKT ble etablert med bakgrunn i Helse- og omsorgsdepartementets styringsdokument for 2003: ”Det skal etableres en felles strategigruppe mellom Helsedepartementet og RHF-ene for informasjons- og kommunikasjonsteknologi. Det forventes at deltakelsen i dette arbeidet er forankret på høyeste ledelsesnivå i RHF-et.”

Nasjonal IKT er per i dag RHF-enes viktigste samarbeidsorgan for å koordinere IKT-satsingen i spesialisthelsetjenesten nasjonalt.

Nasjonal IKT, ved fagforum for arkitektur, har utarbeidet en høringsuttalelse. Høringsuttalelsen (vedlagt) skulle behandles av styringsgruppen i planlagt møte 19.09.2008. Pga. utsettelse av dette møtet i Styringsgruppen for Nasjonal IKT fra 19.09 til 01.10, beklager vi at høringsvaret til rapporten oversendes noe forsinket.

Med vennlig hilsen
HELSE VEST IKT AS

Erik M. Hansen

Adm. dir.

Sekretariat for Nasjonal IKT

Høringssvar til FAOS – rapport fra NIKT fagforum arkitektur

Generelt synes vi rapporten beskriver flere at de store problemstillingene innenfor arkitekturarbeidet i offentlig sektor og gir et innblikk i disse. Samtidig er det en såpass overordnet at den ikke gir mange konkrete føringer på hvordan man kommer videre eller hvilke krav som stilles til arkitektur for eksempel i den enkelte sektor. Det er også utydelig hva en kan forvente av felles overgripende tiltak som den enkelte sektor kan dra nytte av.

Vi ser et klart behov for og nytte av felles arkitekturprinsipper og felles arkitektur i offentlig sektor med nødvendig styringsstruktur slik som beskrevet i rapporten. I så måte representerer rapporten forslag til en arkitektur som vil bringe oss videre mot dette.

For å lykkes med felles offentlig arkitektur er en i tillegg avhengig av velfungerende sektorarkitektur på nivået under arkitekturen for hele offentlig sektoren og forvaltningsregime for selve arkitekturen på disse nivåene også. Det er ikke nok å etablere et felles nasjonalt nivå og vi anbefaler også at det settes fokus på etablering på de ulike sektorer i tillegg. For å sikre god forvaltning og kontinuitet anbefaler vi at man benytter et arkitekturrammeverk for å sikre kontinuitet og god forvaltning i arkitekturen.. Det er en fordel om dette er felles for hele offentlig sektor, i det minste bygger på felles prinsipper..

For å sikre korrekt identifisering og definisjon av felles tjenester må arkitekturen i tillegg til arkitekturprinsipper bestå av modeller som beskriver prosessene og tjenestene på de ulike nivåene. Ut fra slike modeller på sektor- og underliggende nivå kan det identifiseres hvilke tjenester som bør være felles på nasjonalt nivå. Uten en slik sammenheng risikerer en å definere fellestjenester som ikke fyller et reelt behov og som kan bli en tvangstrøye i stedet for en ressurs for sektorene. Vi anbefaler også at man er mer tydelig på teknologiske valg i forhold til disse fellestjenestene.

Vi oppfatter arkitekturprinsippene som generelle og anbefaler at de utdypes og detaljeres nærmere. Tjenesteorientering er mer en arkitekturstil enn et prinsipp og foreslås erstattet med prinsipper som peker på denne arkitekturstilen, men som vil være mer varige og kunne benyttes også om tjenesteorientering blir erstattet med andre mekanismer i fremtiden. I tillegg til endringsevne og fleksibilitet foreslår vi nye prinsipper:

Helhetstenking heller enn suboptimalisering

Helhetstenking innebærer å løfte blikket, vurdere omgivelser og se etter problemstillinger og løsninger i en større sammenheng. Riktig utført kan bruk av prinsippet medføre enkle (og gode) løsninger på flere problemer, heller enn omfattende (og dårlige) løsninger på ett enkelt problem.

Forsvarlig tilgang til informasjon

Arkitekturen skal understøtte at alle medarbeidere får tilgang til den informasjonen de trenger på en effektiv og hensiktsmessig måte. I dette ligger det også at man skal begrense tilgangen til informasjon som de ikke skal se. Alle informasjonselementer skal presenteres slik at det er lav risiko for feiltokninger og misforståelser

Gjenbruk av informasjon gjennom tjenester

Informasjon er en felles ressurs og skal betraktes som delt og gjenbrukbar. I arkitekturen gjenbrukes ikke bare informasjon, men også tjenester. Deler av organisasjonen utveksler tjenester seg i mellom. Et laboratorium som analyserer en prøve tilbyr ”analysen” som en

tjeneste. Tjenesten inneholder både ”rekvisisjon” (informasjon), prosess (som er skjult for de som bruker tjenesten) og resultat (informasjon). Altså deles ikke bare informasjon, men også funksjon.

Kontrollere funksjonell redundans

Gjenbruk av eksisterende funksjonalitet gjennom for eksempel tjenester er foretrukket fremfor utvikling av parallell funksjonalitet som benyttes kun av et begrenset sett med enheter innen virksomheten.

Horisontalt og vertikal konsolidering

Begrepet konsolidering relateres i denne sammenheng til etablering av tjenester. Med horisontal konsolidering menes at man søker konsolidering i en prosess, for eksempel innenfor en region eller fylke. Med vertikal konsolidering tenkes på at tjenester av samme type innenfor og på tvers av prosesser og organisasjoner ønskes konsolidert i fellestjenester, for eksempel på nasjonalt nivå.

Andre prinsipper som også bør vurderes:

Kontrollere teknologivariasjoner

Variasjoner innen teknologiske valg skal kontrolleres for å minimere kostnader knyttet til kompetansespredning og drift. Teknologiplattformen er under kontinuerlig utvikling, formålet er å ivareta at teknologiske valg er i samsvar med utviklingsplan for plattformen.

Modne standarder og teknologier

IT-løsninger må benytte kommersielt vellykkete standarder og standardbaserte teknologier. Produkter og løsninger som baserer seg på industristandarder og åpne standarder skal foretrekkes. Tilpasninger til nasjonale eller lokale forhold bør unngås så langt det er mulig.

Funksjonelt drevet endringsprosess

Endringer i arkitekturen skal følge endrete funksjonelle behov eller endrete strategier.

Effektiv endringshåndtering

Endringer i organisering, funksjonelle behov eller teknologiske muligheter kan medføre at målarkitekturen må gjennomgå en endringsprosess. Det kan også være funksjonelle områder som ikke er fullt ut dekket av målarkitekturen. For å unngå at prosjekter eller initiativ iverksetter aktiviteter som ikke er koordinert mot en målarkitektur må endringsbehov raskt behandles av arkitekturansvarlige.

Til slutt vil vi si at det er vår oppfatning at denne rapporten nå har vært klar lenge og at det har tatt for lang tid før den er kommet ut på høringsrunde og en har begynt å iverksette konkrete tiltak. Det mangler også en tydelig migreringsplan for hvordan man har tenkt å bevege seg mot en felles offentlig arkitektur. For vår sektor foregår det nå et intenst og godt arkitekturarbeid hvor det blir gjort en del valg som kunne vært annerledes hvis det hadde foreligget flere føringer og styring for det overliggende nivået til arkitekturen. Vi håper derfor at de valg som vi har gjort også blir ivaretatt i det videre arbeidet med den overordnede offentlig arkitekturen.